

1. Abstraktne mõtlemine

Võime lähtuda eri kontseptsioonidest üldistuste tegemisel ja neist arusaamisel ning seostada või ühendada neid teiste nähtuste, sündmuste või kogemustega.

ALGTASE	KESKTASE	EDASIJÕUDNU	TIPPTASE
• Omandab oma eriala kontseptsioonid • Loob seoseid oma seniste teadmistega	• Arendab kontseptsioone iseseisvalt edasi • Tunneb ära ja mõistab kompleksseid suundumusi ja mustreid	• Kasutab enesekindlalt ka teiste erialade kontseptsioone • Pakub enamat kui ilmselgeid järeldusi	• Suudab omavahelise seoseta ideid ja kontseptsioone ühendada keerukaks teooriaks • Pakub silmapaistvaid, teadmiste piire avardavaid järeldusi

2. Kriitiline mõtlemine

Kriitilise mõtlemise ja otsustusvõime rakendamine, oma eelduste väljatöötamine ja kriitilisel mõtlemisel põhineva tööviisi kujundamine.

• Mõistab kompleksseid argumente • Kuulab teiste mõtteid lugupidamise ja uudishimuga • Sõnastab eeldused oma teadmiste ja kogutud info põhjal	• Püüab teadlikult vältida kallutatud mõtlemist ja käitumist • Teeb tõendusmaterjali alusel põhjendatud ja realistlikke otsuseid	• Rakendab uurimisprojektides meetodeid, mille abil tagatakse kriitiline mõtlemine • Innustab vähemkogenud teadlasi ja kolleege kriitiliselt mõtlema	• Loob uurimisprotsesse ja -keskkondi, milles on keskne roll kriitilisel mõtlemisel • Edendab kriitilist mõtlemist eriala või teadusvaldkonna ja poliitika tasandil
---	--	--	---

3. Analüütiline mõtlemine

Loogika ja arutlusvõime abil probleemidele alternatiivsete lahenduste, järelduste või lähenemisviiside väljatöötamine ning nende tugevate ja nõrkade külgede tuvastamine.

• Analüüsib alginfot, andmeid ja ideid • Hindab oma tulemusi ja andmekogumeid	• Analüüsib kriitiliselt mitmesugustest allikatest pärinevat kompleksset infot, andmeid ja ideid • Hindab teiste tulemusi ja andmekogumeid	• Valdab paljusid analüüsimeetodeid ja otsib aktiivselt võimalusi uute õppimiseks • Toetab vähemkogenud teadlasi ja töötajaid kriitilise mõtlemise ja analüüsioskuse arendamisel	• Kasutab erakordselt hästi loogikat ja argumenteerimist teaduslike probleemide analüüsimiseks • Töötab välja uusi analüütilisi lähenemisviise ja meetodeid
---	--	--	---

4. Loovus

Väärtust loovate ideede ja võimaluste väljatöötamine, sealhulgas senistele ja uutele probleemidele paremate lahenduste leidmine. Uuenduslike meetodite uurimine ja katsetamine. Teadmiste ja muude ressursside ühendamine väärtuslike tulemuste saamise nimel.

• On uudishimulik ning uuriva ja avatud meelega • Otsib eri vaatenurki	• Loob, sõnastab ja katsetab uusi ideid ning lahendusi • Uurib ka teistest valdkondadest pärinevaid ideid	• Loob uusi ja väärtuslikke ideid • Inspireerib teisi ja arendab nende uurimisstiili	• Laiendab teadustööga seotud probleemide tekkimisel seniseid lahendusi või pakub uusi • Uurib olemasoleva olukorra muutmise võimalusi visionääri pilguga
--	---	--	---

5. Strateegiline mõtlemine

Ideede elluviimise visiooni väljatöötamine. Suundumuste, võimaluste ja ohtude väljaselgitamiseks ja uurimiseks info kogumine ja sünteesimine (sh intuitsiooni ja loovuse abil), et saavutada pikaajalised eesmärgid ning olla muutuvas ja konkurentsitihedas keskkonnas edukas. Ideede elluviimiseks alternatiivsete viiside leidmine, sobivaima meetodi valimine ja vajaduse korral kohandamine.

ALGTASE	KESKTASE	EDASIJÕUDNU	TIPPTASE
• Sünteesib alginfot, andmeid ja ideid • Oskab paigutada oma uurimistöö teadusmaastikule ja siduda selle olemasolevate teadmistega	• Mõistab uurimistöö laiemat konteksti • Viib oma uurimistöö strateegiliselt kooskõlla asutuse ja/või eriala fookusega • Loob tulevikku suunatud ideid ja/või tööviise	• Sünteesib kriitiliselt mitmesugustest allikatest pärinevat kompleksset infot, andmeid ja ideid • Loob teadusvaldkondade ja sektorite vahel uusi ja ootamatuid ühendusi • Algatab tulevikku vaatavaid teadusprojekte	• Töötab välja visiooni ja uurimisstrateegia, mis ulatub asutuse ja eriala piiridest kaugemale • On tunnustatud arvamusi ja laiema teadusmõtte strateegiline kujundaja

6. Süsteemne mõtlemine

Arusaam riiklikest ja rahvusvahelistest teadussüsteemidest, mille kaudu teadlased suhtlevad asjakohaste sidusrühmadega, samuti süsteemi kuuluvate üksikteadlaste ja nende organisatsioonide rollist, ning sellega arvestamine. Teadustegevuse nägemine laiemas kontekstis, et mõista paremini kompleksseid probleeme ja leida kokkupuutepunkte sidusteamadega.

• Eristab keerukat ja kompleksset teadustegevust ja vastavaid probleeme ning teab, miks see vahe on oluline • Tunneb oma erialaga seotud riikliku ja rahvusvahelist teadusmaastikku	• Osaleb aktiivselt teadussüsteemiseses koostöös • Tunneb ka oma erialast väljapoole jäävat teadusmaastikku ja sellel tegutsejate kompleksset vastastikmõju	• Võimaldab teistel mõista ja lahendada kompleksseid teaduslikke probleeme • Valdab konkreetse teadussüsteemi põhikomponente ning tunneb nende omadusi ja põhilisi seoseid	• Loob oma teadusvaldkonna arendamiseks suhteid kõigi asjakohaste sidusrühmadega nii akadeemilises ringkonnas kui ka sellest väljaspool • Muudab ja parandab teadusvaldkonna ja teiste sektorite kompleksseid omavahelisi seoseid
---	---	--	---

7. Probleemide lahendamine

Eri kontekstis tekkivate praktiliste, kontseptuaalsete või protseduuriliste probleemide lahenduste väljatöötamine ja elluviimine.

• Uurib oma teadustöö põhiteemasid • Arendab edasi lihtsaid uurimishüpoteese	• Hindab uurimisprobleemide tekkimisel enda ja teiste pakutud lahenduste tulemuslikkust • Sõnastab ja kontrollib mitmesuguseid uurimisprobleeme käsitlevaid hüpoteese	• Lahendab uusi, kompleksseid ja erialadevahelisi probleeme • Seab kahtluse alla olemasolevaid hüpoteese ja pakub välja uusi tõenduspõhiseid alternatiive	• Loob projektiideid, mis ületavad traditsioonilise mõttemaailma piire ja annavad teadustöö abil uusi teadmisi • Pakub märkimisväärset abi komplekssete probleemide mõistmisel ja lahendamisel
--	---	---	--